

Ihminen haluaa tulla osaksi

”— — mutta [Galileo Galilei] sai paavilta kuitenkin luvan kirjoittaa teoksen Ptolemaioksen ja Kopernikuksen malleista, kunhan hän siinä päätyy kirkon kannalta sopivaan lopputulokseen. Tämä teos, Dialogo sopra i due massimi sistemi del mondo, Tolemaico e Copernicano, ilmestyi 1632. Vaikka sen loppupäätelmä olikin määräyksen mukainen, lukijalle ei voinut jäädä epäselväksi, mille puolelle Galilei asettui. Teos vei hänet inkvisition eteen ja loppuiäksi kotiarestiin.”
nettisivulta www.astro.utu.fi

G: Voisimmeko puhua siitä, onko ihmisen toiminnassa jotain perimmäisellä tasolla pielessä?

E: Varmasti on. Tavallaan olemme kaikissa keskusteluissamme käsitelleet samaa kysymystä — tosin eri suunnista — ja aina päätyneet siihen, että ihminen elää hämmennyksessä.

G: Tarkoitin modernin ihmisen keskeistä virhettä. Kun luette lehtiä, avaatte television, kuuntelette sieltä erilaisia asiantuntijoita ja heidän näkemyksiään, onko tuossa kaikessa ikään kuin virheelinen suunta?

E: Siinä, mitä nuo asiantuntijat sanovat.

G: Kyllä, mutta myös omassa elämässänne.

E: Olemmeko tietoisia tästä virheestä?

G: Tietenkään emme ole. Jos todella olisimme, syntyisi välittömästi muuttanutta toimintaa. Nähkää tämä: jonkin virheen tosiasiallinen näkeminen pakottaa ihmisen muuttamaan toimintatapaansa. Jos ihminen näkee virheen teoreettisesti —

E: Ei toimintakaan muutu. Ihminen vain toteaa: ”Sellaista elämä on. Ymmärrän.”

G: Mikään ei kuitenkaan muutu! Hän ei nähnyt virhettä tosiasiallisesti omassa elämässään. Hän projisoi tuon virheen ajatuskaavaksi, jonka on ymmärtävinään. Kunnianhimoinen ihminen voi

laskea leikkiä: ”Heh heh, olenpa kunnianhimoinen.” Jos hän todella näkisi kunnianhimon tuhoisat seuraukset omassa elämässään, olisi seurauksena välitön kunnianhimosta luopuminen.

E: On siten olemassa teoreettista ja todellista näkemistä.

G: Ei, näkeminen on aina tosiasiallista. Näette tilanteen silloin ulkopuolelta ja voitte hajottaa sen. Jos näette asian teoreettisesti, näette tilanteen sisäpuolelta. Luotte ajatuksen siitä, miten ongelmakenttä toimii teoreettisesti, mutta ette näe oman itsenne sisällä toimivaa ongelmakenttää. Jälkimmäinen ei ole lainkaan näkemistä, vaan eräänlaista alkeellista ongelman pakenemistä.

E: Yritämme nyt ymmärtää, mikä on ihmisen toiminnan keskeinen virhe.

G: Korruption ydin.

E: Mistä aloitamme?

G: Aloittakaamme niistä, jotka sanovat tietävänsä. Eikö olekin niin, että kuunnellessanne noiden lukemattomien eri alojen asiantuntijoiden kommentteja, he aina puhuvat siitä, mitä yhteiskunnassa pitäisi muuttaa? Muuttakaamme tätä, muuttakaamme sitä, he sanovat. Jos asiantuntija on hiukan syvällisempi, hän sanoo, että meidän pitäisi muuttaa yhteiskunnan ihmiset. Mutta yhä edelleen hän aina puhuu ”muista”.

E: Muutos on aina jossakin ulkopuolella.

G: Jossakin yhteiskunnassa.

E: Olen usein miettinyt, että niin kutsuttua täydellistä yhteiskuntaa ei edes ole olemassa. Vaikka kaikilla olisikin ne asiat, joita itse kukin kaipaa, niin tämä ei ratkaisisi ihmisen sisäisiä ongelmia.

G: Tietenkään ei. Kateutta, mustasukkaisuutta, ahdistusta, vihaa olisi edelleen. Tasa-arvoisen yhteiskunnan luominen on sula mahdollisuus! Pelkästään geneettisesti toiset ovat valtavassa etulyöntiasemassa toisiin nähden. Ulkonäkö, perusterveys, ja muut sellaiset seikat. Emme varmastikaan halua luoda yhteiskuntaa, jossa kaikki ovat geneettisesti samanlaisia, vai haluammeko? Ja vaikka

loisimme tuollaisen yhteiskunnan, yllättäviä onnettomuuksia, luonnonkatastrofeja, epäonnistumisia olisi silti. Ja sen mukana surua, masennusta. Täydellinen yhteiskunta ei poistaisi ihmisen syvempiä ongelmakenttiä. Tasa-arvon lisääminen jollain akselilla vain tuo epätasa-arvon esiin syvemmillä akselilla.

E: Tietysti sekin, millainen täydellinen yhteiskunta on, aiheuttaisi ristiriitoja. Jokaisella olisi siitä oma näkemyksensä.

G: Joka ainoalla. Tätä on ihmisen yhteistoiminta. Pankaa joukko ihmisiä pohtimaan jotain asiaa, ja he astuvat ovesta ulos jokaisella kädessään oma näkemys! :-D

E: Kukaan ei ole valmis joustamaan, luopumaan.

G: Ei kukaan.

E: Ihanteellinen yhteiskunta olisi vain jonkinlainen karkea approksimaatio, johon kukaan ei olisi lopulta tyytyväinen. Ei asiantuntijajoukko, joka luo tuon yhteiskunnan, eivätkä ihmiset, jotka asuvat siinä. Kun joukko kriitikoita pannaan valitsemaan hyvää elokuvaa, on lopputuloksena yleensä latteus, koska kirkkaat ääripäät synnyttävät eniten vastakkaisia mielipiteitä. Latteus on kaunimpana ääripäistä, ja saa siten yleisen hyväksynnän.

G: Hmm... Kenties tässä on ovela idea — tuota yhteiskuntaa voisi aina syyttää! :-D Vaikka yhteiskunta olisi paras keksitty, ääripäästä voisi aina löytyä vielä parempi...

E: Aivan, kenties... Loimmepa minkälaisen yhteiskunnan tahansa, se saisi silti haukut.

G: Ja ongelma olisi selvitetty, joten ihminen voisi jatkaa entiseen malliin! :-D Todellisuudessa selitys kuitenkin estää näkemästä tosiasioita. Mitä enemmän selittelyä, sitä vähemmän tosiasioiden näkemistä. Kun on pelkkä tosiasia, selittely on kuollut.

E: Tässä olemme: asiantuntija kertoo meille, mitä yhteiskunnassa pitäisi muuttaa. Tämä on täysin mieletöntä jo lähtökohdiltaan. Ja melkein jokainen tekee itsekin samaa: haukumme poliitikoita, päättäjiä, systeemiä. Mutta liittykö tähän jotakin vielä syvempää?

G: Kun haluamme muuttaa yhteiskuntaa, haluamme muuttaa jotain, mikä on ulkopuolellamme.

E: Näin asia koetaan. Ihminen kokee olevansa ”sisällä” omassa maailmassaan ja ympäröivä yhteiskunta on ”ulkopuolella”.

G: Ihminen kuvittelee, että ulkopuolella olevan muutos vaikuttaisi myös sisäiseen. Näin ei kuitenkaan olisi! Ihmisen perusongelmat pysyisivät samoina, vaikka niin kutsutussa ulkoisessa tapahtuisi pientä muuntelua. Ihmisen ydin olisi edelleen hämmentynyt ja ristiriitainen. Tuo ulkoinen muuttava tekijä voi toki olla muutakin kuin yhteiskunta —

E: Ihminen voi odottaa, että Jumala muuttaa hänet, tai että joku psykologi tekisi sen. Tai kenties uusi mies tai nainen tuo muutoksen tullessaan. Hän voi myös odottaa jonkin lääkkeen muuttavan hänet. Lääkkeen vaikutuksenkin voi nähdä ulkopuolelta tulevana.

G: Lääke vaikuttaa kuitenkin aivojen rakenteisiin, joissa asustaa ihmisen psyyke. Siten lääke voi muuttaa ihmisen psyykettä.

E: Mutta samoin voivat vaikuttaa nuo muut tekijät. Rakastuminen muuttaa aivokemiaa ja siten ihmisen psyykettä. Uskoontulo muuttaa psyykettä.

G: Psyykessä voi siten tapahtua muuntelua ulkoisen vaikutusmekanismin seurauksena. Hyväksykäämme tämä.

E: Jos perheen lähellä oleva koulu suljetaan ja lapset joutuvat käymään kauempana koulussa, tuokin vaikuttaa jollakin tavoin psyykeen. Yhteiskunnallinen vaikutusmekanismi voi myös muuttaa psyykettä.

G: Totta. Ulkoa tuleva vaikutus voi muuttaa psyykettä, ja tätä ihminen kenties odottaakin. Mutta onko ihminen koskaan vapaa kaikista ongelmistaan? Puhun nyt psykologisista ongelmista, en teknisistä. Voisimmeko erottaa kaksi sanaa, ”muutos” ja ”vapaus”? Kun ihmisen psyykessä tapahtuu muutos, hän liikkuu yhä edelleen vanhan ongelmakentän sisällä, vaikka siinä on tapahtunut muuntelua. Kun ihminen on vapaa koko ongelmakentästä, ei kyseessä

enää ole muutos, vaan kokonaan uusi lähestymistapa. Vapaus on totaalista, muutos osittaista.

E: Kun sanomme, että ihminen on vapaa, niin mistä hän itse asiassa on vapaa?

G: Ihminen on vapaa psyyken koko vaikutuskentästä.

E: Tuo kuulostaa hurjalta. :-O

G: Luonnollisesti. Mutta jos psyyken tasolla tapahtuu muutosta, on selvää, että ongelmakenttä pysyy edelleen perustasolla samana. Psyyke on kaikkien ongelmien summa. Jos teillä ei olisi lainkaan psykologisia ongelmia, ei olisi psyykettäkään. Tämä on selvää! Silloin elämän ongelmat jäävät niin kutsutulle tekniselle tasolle. Huomatkaa, että ette välttämättä ole tietoinen ongelmasta, vaikka teillä on ongelmakenttä. Silloin luotte maailmaan epäjärjestyksestä, vaikka kuvittelette luovanne järjestystä. Mitä pinnallisempi itsetuntemus, sitä suurempaa epäjärjestyksestä ihminen aiheuttaa.

E: Pinnallinen ihminen voi kyllä ajatella luovansa suurta järjestystä. Kuten psykopaattinen yritysjohtaja! Eräässä tutkimuksessa todettiin, että yritysjohtajien keskuudessa on enemmän psykopaatteja kuin tavallisten ihmisten! :-O

G: Hyviä yritysjohtajia voisi siten seuloa psykopaattien keskuudesta. Pelottava tulevaisuuden näkymä! :-D

E: :-D

G: Ihminen hakee muutosta elämäänsä ulkoisen kautta, koska ajattelee, että ulkoinen voi muuttaa sisäistä. Olkoon tuo ulkoinen sitten mitä tahansa, vaikkapa pelkkä uusi kampa. Esitämme, että tällä tavoin tapahtuu vain pientä muuntelua niin kutsutun sisäisen tasolla. Muuntelu, muutos ei ole vapautta. Esitän nyt, että ihminen liikkuu koko ajan, kenties koko elämänsä, tuon itseään muuntelevan psyyken piirissä eikä koskaan ole kokonaan vapaa siitä.

E: Jos ihminen olisi todella vapaa siitä, hänessä toimisi kokonaan toisella tasolla oleva selkeys.

G: Jokaisella saattaa joskus olla lyhyt hetki, jolloin hän on va-

paa psyyken kentästä.

E: Onko tällä merkitystä?

G: Ei paljonkaan. Olette pimeässä, ja valo välähtää. Sen jälkeen palaatte pimeään. Vasta sitten kun valo palaa pitempään, voi kokonaisselkeys olla osa toimintaanne.

E: Puhumattakaan siitä, että valo olisi täysin vakaata. Tämän täytyy olla äärimmäisen vaikeaa, lähes mahdotonta.

G: Jos ihmiset kulkisivat valossa, eläisimme paratiisissa. On ilmeistä, että emme elä!

E: Tämän todistamiseksi riittää, kun avaa television ja katsoo uutiset. :-D

G: Totta. Saavumme nyt äärettömän merkittävään oivallukseen. Esitän, ettei ihminen ole KOSKAAN ollut TODELLA tietoinen siitä, että hän kulkee koko ajan psyyken ongelmakentässä.

E: Tämä on syvä oivallus. Hän saattaa kyllä teorioida siitä —

G: Mutta elämä jatkuu tosiasiallisesti ennallaan! Mikään ei muutu!

E: Aivan. Näin todella tapahtuu. Kunnianhimoinen pysyy kunnianhimoisena, kateellinen kateellisena, ylpeä ylpeänä, ahne ahneena. Lista on loputon.

G: Voisimmeko käyttää kaikista noista ilmiöistä sanaa ”negatiivinen ominaisuus”? Oletetaan, että olette luonteeltaan hauska ihminen. Syntyykö tämä positiivinen ominaisuus psyykestänne vai jostakin psyykenne ulkopuolelta? Tajuatteko? Onko rakkaus psyyken tuotetta? Onko ilo psyyken tuotetta? Entä onko viha psyyken tuotetta?

E: Viha on varmasti psyyken tuotetta. Olemme esittäneet aikaisemmin, että rakkaus ei ole ollenkaan aivojen tuotetta.

G: Esitän, että ihmisen psyyke on hänen negatiivisten ominaisuuksiensa summa, mutta todelliset positiiviset ominaisuudet — kuten rakkaus ja ilo — eivät synny lainkaan psyykestä.

E: Tämä tarkoittaisi, että ihmisen sisällä on jatkuvasti kaksi

toimintakenttää, jotka ovat ristiriidassa keskenään. Miten kutsuisimme niitä?

G: Kokonainen ja osa.

E: Esittänette, että kokonaisesta syntyy tajunnan positiiviset ominaisuudet ja osasta negatiiviset. Tarkoitamme nyt osalla psyykettä.

G: Juuri näin.

E: Mutta miten tämä suhtautuu siihen, mitä olemme aikaisemmin esittäneet? Voisi ajatella, että nautintokin on positiivinen ominaisuus. Ainakin ihminen mieltää nautinnon positiivisena, muuten hän ei pitäytyisi siinä. Esitimme edellisessä keskustelussa, että nautintoa seuraa kuitenkin aina jonkinlainen pettymys. Taisimme käyttää sanaa ”tuska”. Puhuimme nautinnon ja tuskan vuorottelusta. Näen tilanteen siten, että kyseessä on positiivisen ja negatiivisen vuorottelu. Onko tällä jokin suhde siihen, mitä juuri äsken esititte? Syntyykö nautinto siis kokonaisesta?

G: Ei todellakaan. Psyynen piirissä tapahtuva liike on vuorottelua kahden äärimmäisyyden välillä. Toinen niistä on niin kutsuttu positiivinen ja toinen negatiivinen. Tässä tapauksessa tuo ”positiivinen” ei kuitenkaan ole kokonaisesta syntyvä positiivinen. Psyynen piirissä positiivista seuraa aina negatiivinen. Tämä on psyynen kokonaisliikunto. Psyynen heilahtelee kahden navan välillä.

E: Voitteko antaa esimerkkejä noista vastakohtista?

G: Kiintymystä seuraa suru. Täyttymystä seuraa pettymys. Ylpeyttä seuraa nöyryytys. Kunnianhimoa seuraavat rikkinäiset ihmissuhteet. Vihan voimaa seuraa pelon heikkous. Elämänhalu ja kuolemanpelko. Tätä voisi jatkaa vaikka kuinka kauan.

E: Positiivinen onkin vain näennäisesti positiivinen. Positiivisen ja negatiivisen vuorottelu ei synnytä eheyttä. Siksi kutsumme sitä ”osaksi”.

G: Tarkemmin sanottuna: tuo vuorottelu saa alkunsa osasta. Ihmisen sisällä ei ole kuitenkaan vain yhtä osaa vaan erilaisten

osien summa. Käyttäkäämme tuosta kokonaisuudesta termiä ”osarypäs”... :-D Osarypäs saa aikaiseksi erilaisia positiivisen ja negatiivisen vuorotteluja.

E: Voisitteko antaa esimerkin yhdestä osasta?

G: Sivusimme sitä, kuinka eri asiantuntijat kertovat, että yhteiskunnassa tulisi muuttaa sitä ja tätä. Asiantuntijuus on yksi osittuman muoto. Saatte tietyn koulutuksen kapealle sektorille, ja sen jälkeen näette maailman tuon sektorin kautta. Ei ole merkitystä sillä, oletteko tuolla sektorilla hyvä vai huono, yritätte muuttaa tuon sektorin kautta maailmaa. Ettekö ole huomannut, kuinka lähes jokainen ihminen haastattelussa korostaa olevansa sitä ja tätä? Ihminen sanoo näkevänsä asiat ”näyttelijänä”, ”sosiologina”, ”poliitikkona”, ”urheilijana”, ”miehenä”, ”naisena”. Osittumia on tuhansia. Kukaan ei sano: ”Olen vain ihminen.”

E: Noin todella on. Olen huomannut, että jokaisella asiantuntijalla on oma erikoinen tapansa nähdä maailma ja tämän lisäksi lähes jokainen pitää omaa tapaansa parhaimpana. Kiropraktikko sanoo, että selkä on elimistön tärkein osa. Rikostutkija näkee maailman syiden ja seurausten ja motiivien kautta. Fyysikko kuvittelee, että kaikki on pelkkää materian liikettä. Uimari sanoo, että uiminen on tärkein liikuntamuoto. Yritysjohtajalle kaikki on rahan liikettä. Miksi ihminen toimii näin?

G: Ihminen haluaa tulla kokonaiseksi. Tämä on ihmisen perusluonto. Tässä ei sinänsä ole mitään väärää. Nähdäkseni ihminen kuitenkin lähestyy ongelmaa kokonaan väärästä suunnasta. Ihminen haluaa tulla joksikin, koska kuvittelee, että tuo ”jokin” olisi kokonainen.

E: Tuo ”jokin” on kuitenkin vain osa. Kiropraktikko, rikostutkija, fyysikko, ja niin edelleen.

G: Ihminen voi kyllä selittää, että yhteiskunta pakottaa hänet toimimaan näin. Mielestäni näin ei kuitenkaan ole. Ihminen **TO-DELLA** haluaa itse tulla joksikin.

E: **TODELLA.** Tämä on merkittävää. Kun tosiasiaa ei nähdä, syntyy selitys, että joku pakotti hänet siihen.

G: Joten ihminen tulee joksikin — tai kuvittelee tulevansa. Mitä ihminen haluaa, se lopulta toteutuu.

E: Ihmisestä on tullut osa. Puhuimme äsken vastinpareista. Mikä on tuon positiivisen, ”olen jotakin”, negatiivinen vastinpari?

G: Tietenkin pelko siitä, ettette ole mitään. On tosiasia, ettei kukaan ole yhtikäs mitään niin kutsutusta statuksesta huolimatta. Ajatus ”olen jotakin” estää näkemästä tuota tosiasiaa. Silloin ihminen elää todellisuuden ja kuvitelman välisessä ristiriidassa.

E: Ammatin kautta tulee yksi osa, harrastuksessa toimii toinen, perhe-elämässä kolmas, uskovaisella on niin kutsuttu hengellinen elämänsä. Lopulta ihmisen sisällä on vain osien rypäs.

G: Sen jälkeen ihminen yrittää saada nuo eri osat balanssiin, tai sitten hän keskittää kaiken energiansa yhdelle osalle, josta yrittää tehdä kokonaisen.

E: Onko nyt niin, että tuo osarypäs ei kuitenkaan koskaan ole kokonainen?

G: Lähestymme nyt yhtä äärimmäisen merkittävää oivallusta, ehkä tärkeintä kaikista. Esitän, että tuo osarypäs ei **KOSKAAN** voi olla kokonainen. Se vain **KUVITTELEE** olevansa.

E: Osa ajattelee olevansa kokonainen! Mutta kokonaisena oleminen on silloin illuusiota. Todellista kokonaisena olemista ei ole!

G: Esitimme alussa kysymyksen, onko ihmisen toiminnassa pohjimmiltaan jotain pahasti pielessä. Lähestymme nyt asiaa varovaisesti. Toistan aiemman kysymykseni: onko ihminen **KOSKAAN** ollut tietoinen siitä, että on vain osa?

E: Taaskin törmäämme tosiasiallisen ja teoreettisen näkemisen väliseen kuiluun. Ihminen voi leikitellä ajatuksella, ”olen poliitikko ja yritän muuttaa maailmaa, tämä on osani, tällaista elämä on” tai ”no, kukapa ihminen ehyt olisi, tällaisia me olemme”, ja jatkaa entiseen malliin. Mutta jos ihminen edes kysyisi tuota kysymystä

vakavissaan — puhumattakaan, että pystyisi oivaltamaan sen kautta jotakin — sillä täytyisi olla suuri vaikutus ihmisen psyykeen.

G: Pelkästään tuon kysymyksen esittäminen voi asettaa elämänne vaakalaudalle, jos kysytte sitä vakavissanne!

E: Älköön kukaan kysykö vaarallisia kysymyksiä! :-D

G: Tätä kutsutaan itsepuolustusmekanismiksi. Psyyke suojelee itseään sitä uhmaavalta vaaralta. :-O

E: Onko ihminen KOSKAAN TODELLA ollut tietoinen siitä, että on pelkkä osa? Tällä kysymyksellä on huima syvyys.

G: Ja mitä teette tuolle osalle? Haluatte pyhittää sen. Teette tuosta osasta koko elämänne, liikutte aina sen ympärillä. Suojelette tuota osaa kaikin voimin, vaikka se on pelkkää illuusiota. Olette vakava, niin kuin useimmat ovat. Kuvittelette, että vakavuus on elämän pyhittämistä osalle. Tuollainen on kuitenkin vain osittaista vakavuutta. Ette ota koskaan vakavasti koko elämää. Jos olette vakava koko elämää kohtaan, näette välittömästi osan merkityksettömyyden. Se ei tarkoita, ettette voisi toimia osan piirissä, mutta myönnätte aina, että osa on mitätön. Olette maailman suurimman yrityksen johtaja ettekä saa kuitenkaan juuri mitään aikaiseksi elämän syvemmillä tasoilla. Mitä sanotte silloin? Ajatteletteko sisimmässänne: olen suuri johtaja? Vai sanotteko: panokseni maailmalle ei ole sen merkittävämpi kuin yritykseni pienipalkkaisimman siivoojan? Olen yhtä merkittävä tai merkityksetön kuin hän.

E: Tekipä ihminen melkein mitä tahansa, hän haluaa pyhittää sen. Hän yrittää nähdä osan suurempana, kuin se todellisuudessa on.

G: Mitä teistä silloin tulee? Pikkuhiljaa alatte nähdä maailman tuon osan kautta. Tämä merkitsee myös: tuosta osasta tulee tärkeämpi kuin ihmisestä, eikö niin? Olette tyhjä virkamies ja toteutate toimessanne pelkkiä pykälä. Rakastatte tosiasiallisesti pykälä enemmän kuin ihmistä, joka tarvitsee apua. Nähkää tämän hirvittävä kauheus! Joku tarvitsee todella apuanne ja sanotte hänelle:

”Valitettavasti tämä ja tämä pykälä kertoo tätä ja tätä. Tällaista elämä on. En voi auttaa.” Siinä kaikki. Teistä on tullut kone. Tuo kone haluaa tuhota ihmisen, eikö totta?

Tai sitten: olette kriitikko ja ammutte alas jonkun ihmisen niin kutsutun hyvän taiteen nimissä. Kuvittelette, että teette palveluksen taiteelle. Silloin taiteesta on tullut teille tärkeämpi kuin tuosta ihmisestä. Olette despootti, joka haluaa tuhota ihmisiä. Kaikkea tuota kannattelee oma kuvitelmanne siitä, että teette jotain hyödyllistä. Tuon hyödyllisyyden nimissä olette valmis tekemään mitä tahansa, ette vain ole tietoinen siitä.

Kaikki toimivat näin. Mitä vanhemmiksi tulemme, sitä syvemmin olemme kiinni osittuneessa ajattelutavassa. Kun eteenne tulee tilanne, jossa teidän on valittava, onko tärkeämpää järjestelmä vai ihminen, valitsette aina järjestelmän. Taide, pykälä tai dogmi ajaa ihmisen yli.

E: Ihminen haluaa tulla joksikin. Oliko hän kokonainen, ennen kuin halusi tulla joksikin?

G: Hän oli jo silloin osa. Osa vain haluaa jatkuvasti tulla suuremmaksi osaksi.

E: Mutta milloin hänestä oikein tuli osa? On täysin ehdottomasti suljettava pois sellainen ajatus, että hän oli osa jo syntyessään. Silloinhan ihmiskunta on tuhoon tuomittu!

G: Kaikki tapahtuu hyvin varhain.

E: Hän ei ollut osa syntyessään, mutta osan kehittyminen alkaa hyvin varhain. On myös niin, että toiset lapset ovat alusta alkaen epäitsekämpiä kuin toiset. En tarkoita nyt sellaista epäitsekyyttä, joka on oppimisen tulosta. Ihmisen moraali voi muuttua oppimisen kautta, kun hän todella näkee tekevänsä väärin. Tämä johtaa kuitenkin sellaiseen teoriaan, että moraalialia voisi opettaa, toisin sanoen ihminen olisikin pohjimmiltaan moraaliton. Tarkoitin nyt luontaista epäitsekyyttä. Miksi toisilla lapsilla on sitä enemmän kuin toisilla? Onko tässä kyse biologisista ominaisuuksista?

G: Mielestäni ei ole. Sanokaamme, että hyvyydellä on ihmisestä riippumaton lähde. Toiset vain kykenevät olemaan syvemmin kiinni tuossa lähteessä kuin toiset — lapsuudesta saakka.

E: Hyvyyden lähde on ilmeisesti kokonainen.

G: Tietysti. Hyvyyden lähde operoi psyyken ulkopuolella.

E: Oletetaan, että on kaksi lasta. Toinen haluaa auttaa hädässä olevaa luonnostaan ja toinen siksi, että oppii sen olevan oikea tapa toimia. Onko lopputulos sama? Voiko oppiminen johtaa hyvyyden lähteeseen?

G: Kyllä voi, jos syvemmällä tasolla tapahtuu todellinen muutos. Voitte auttaa hädässä olevaa myös siksi, että tiedätte sen olevan oikein, vaikka sisimmissänne ETTE haluaisi auttaa. Silloin syvemmällä tasolla ei ole tapahtunut muutosta.

E: Ihminen elää ristiriidassa.

G: Useimmat elävät. Haluamme rakastaa lapsiamme ja samaan aikaan yritämme sopeuttaa heidät yhteiskuntaan eli tehdä heistä osia. Haluaisimme osoittaa oikeaan suuntaan, mutta tosiasiallisesti osoitamme toiseen.

E: Missä olemme?

G: Lähestymme hyvin varovasti sitä, mikä mielestäni on niin sanotun modernin ihmisen korruption ydin. Olemme nähneet, että tosiasiallisesti ihmisen sisällä operoi aina vain osa tai osien rypäs. Onko tällä yhteys siihen, miksi ihminen on aina niin kovin kiinnostunut ulkoisen muuttamisesta? Johtuuko se siitä, että muuttamalla ulkoista ihminen voi jättää oman sisimpänsä sikseen? Oivalatteko? Kun muutatte yhteiskuntaa, teidän ei tarvitse koskaan paljastaa, mitä itse olette.

E: Ihmisen sisin jää koskemattomaksi.

G: Ihmisen sisin ei muutu! Jos näkisitte, mitä tosiasiallisesti olette, eikö tuo kaikki saattaisi olla mitä kauhistuttavinta? Saattaisitte nähdä, että ulkoisesta statuksesta huolimatta elätte sisäisesti äärimmäisen alkeellista elämää. Miksi paljastaa tuota muille? On

helpompi pitäytyä siinä, mitä kaikilla muillakin on: hankkia pieni status, jonka ympärille elämä rakennetaan. Nuorena saatatte vielä kapinoida, mutta tuo kaikki menee nopeasti ohi. Koko yhteiskunta ja sen niin sanottu sosiaalinen elämä perustuu vertaamiselle: mitä minulla on, mitä sinulla on. Haluatte saada oman palan kakustanne, miksi välittäisitte siitä, että syvemmällä tasolla synnyttätte epäjärjestystä.

E: Minusta näyttää siltä, että ulkoisesta kiinnostuminen on eräänlainen reaktio sisäiselle hämmennykselle.

G: Onko loputon yhteiskunnasta kiinnostuminen mitään muuta kuin itsepuolustusreaktio? Onko tämä korruption ydin? Esitän, että ihmisen psyyke muodostaa jakautuneen toimintatilan: minä ja yhteiskunta. Ihminen KUVITTELEE, että hänen ulkopuolellaan on yhteiskunta, jota pitäisi muuttaa, mutta tunne tästä syntyykin sisäisen jakautumisen kautta.

E: Noin ihminen todella asian tuntee: minä ja yhteiskunta. On kuitenkin kiistämätöntä, ettei ihminen ole fyysisesti koko maailma. Ihmisen keho muodostaa yksikön, jonka ulkopuolelle jää jotakin muuta.

G: Kyllä, mutta mistä syntyy TUNNE erillisyydestä? Eikö tunne erillisyydestä ole psykologisen mekanismin tuotosta? Niin kauan, kun on toimiva psyyke, on myös jakautunut toimintatila.

E: Taisin käyttää aiemmin termiä ”minä”-moodi. Kun ihminen toimii ”minä”-moodista käsin, on väistämätöntä, että tajunta on jakautunut.

G: Ihmisen tajunta on siis jakautunut, ei yhteiskunta!

E: On kuitenkin konkreettinen tosiasia, että yhteiskunta on jakautunut eri segmentteihin, joiden välillä on enemmän tai vähemmän yhteistyötä. Kun menen vaikkapa kirjastoon, törmään tähän jakoon luokitusjärjestelmän muodossa.

G: Aivan, puhun nyt kuitenkin siitä, kuinka ihminen kokee tilanteen. Vaikka yhteiskunta on jakautunut, se ei tarkoita, että yksi-

lön tarvitsee olla.

E: Tarkoitatteko, että ihmisen on mahdollista toimia kokonaisu-
na osittuneessa yhteiskunnassa?

G: Tätä tarkoitan. Jos olette kokonainen, ei sisällänne ole tun-
netta siitä, että ulkopuolellanne on jotain. Silloin yhteiskuntaa ei
ole olemassa teille, on vain kokonaista toimintaa.

E: Osan avulla on helpompi sopeutua yhteiskuntaan. Koska yh-
teiskunta on jakautunut, myös jakautunut mieli sopii paremmin
johonkin lokeroon.

G: Tämä ei kuitenkaan ole asian ydin. Olemme käsitelleet tä-
män jo aikaisemmin. Ihminen **TODELLA** haluaa tulla osaksi. Hän
TODELLA haluaa sitä itse.

E: Tämä on tosiasia, jonka äärestä mieli jatkuvasti haluaa paeta.
Ihmisen keskeinen virhe. Oletetaan sitten, että ihminen on tullut
osaksi. Jossakin vaiheessa hänen sisällään kuitenkin tapahtuu jota-
kin, hetkellinen avautuminen. Tuon avautumisen hetkellä hän ha-
vahtuu: en ole koskaan ollut **TODELLA** tietoinen siitä, että elän
pelkän osaryypään keskellä. Pettävä oivallus. Mitä seuraavaksi?

G: Ihminen on tuo osaryypäs. Toisin sanoen: minä olen pelkkä
osaryypäs.

E: Tuo on suurempi tapa sanoa sama asia. Ajan nyt takaa sitä,
syntykö tuo oivallus osasta vai kokonaisuudesta.

G: Kyseessä on kokonaisuuden välähdys.

E: Hetkellinen välähdys. Hyvä on. Oivallus ei siis tee ihmisestä
pysyvästi kokonaista.

G: Ei tietenkään. Pian edessä on taas pimeyttä.

E: Olemme kuitenkin vakavia ja näemme, että tuolla välähdyk-
selläkin on merkitystä. Emme ole kokonaisia, mutta eheydellä on
sentään jokin alku, ensimmäinen oivallus. Merkittävä oivallus on
sentään enemmän kuin ei-mitään. Mitä seuraavaksi? Oletetaan,
että ihminen on nuori, hänessä on vielä energiaa. Hän haluaa ky-
sellä ja tutkia. Hän esittää tuon oivalluksen opettajilleen, vanhem-

milleen tai ystävilleen. Mitä tapahtuu?

G: Tämä on hyvin yksinkertaista. He haluavat hiljentää hänet.

E: Siltä minustakin tuntuu. Älköön kukaan kysykö vääriä kysymyksiä yhteiskunnassa. Nuo väärät kysymykset saattavat kuitenkin olla ainoita oikeita. Miksi he pohjimmiltaan tekevät niin? Miksi oivalluskykyinen ihminen halutaan hiljentää?

G: Asia ei suinkaan ole lainkaan noin. Nähkää, että jos teissä on OSITTUNUTTA oivalluskykyä, he haluavat tukea teitä, kaikin voimin. Onpa teissä mikä tahansa lahjakkuuden muoto, aina löytyy jostain ihminen, joka haluaa tukea teitä.

E: Tämä pitää paikkansa. En osannut mielestäni koskaan piirtää sarjakuvia kunnolla, mutta silti löytyi tukijoita. En osannut kirjoittaa kunnolla, siitä huolimatta äidinkielen opettajani kannusti minua siihen. En osannut suunnistaa, ja sielläkin minua tuettiin. Miksi näin on?

G: Yhteiskunta haluaa hyödyntää lahjakkuuden, koska se suuntautuu aina osittumaan. Vain osittunut oivalluskyky on hyödyllistä yhteiskunnan kannalta. Siksi yhteiskunta kaikissa toimissaan pysyy tukemaan vain osittunutta oivalluskykyä.

E: Käytämme nyt sekaisin sanoja ”lahjakkuus” ja ”osittunut oivalluskyky”. Selventäkäämme tätä. Oletetaan, että opin luonnostaan erittäin hyvin kieliä. Todellisuudessa asia on päinvastoin! :-D Jos kuitenkin oppisin, olisiko kyseessä oivalluskyvyn muoto vai lahjakkuus?

G: On selkeämpää puhua lahjakkuudesta. Lahjakkuus voi toimia vain osittuman alueella.

E: Syntykö lahjakkuus kokonaisesta vai osasta?

G: Lahjakkuus on mielestäni biologinen ominaisuus. Se ei synny siis osasta eikä kokonaisesta vaan siirtyy ihmiseen geenien kautta.

E: Entä jos tuota lahjakkuutta harjoitetaan?

G: Jos harjoitatte jotain lahjakkuutta, alatte elää sen ehdoilla,

pyhitätte sille elämänne, teistä tulee osa. Tämä on ilmiselvää!

E: Voiko ihminen toimia lahjakkuuden alueella, ilman että hänestä tulee osa? Ihminen joutuu perikatoon, jos lahjojen hyödyntäminen johtaa aina osittuneeseen elämään!

G: Vain silloin, kun ihminen myöntää, että hänen erityinen toiminnan alueensa on mitätön. Ymmärrätekö? Olette lahjakas esiintyjä ja haluatte tulla suureksi näyttelijäksi. Ette näe valhetta, joka näyttelemiseen sisältyy. Mitä haluatte, se toteutuu. Niinpä teistä tulee niin kutsuttu suuri näyttelijä. Mutta voitteko suurena näyttelijänä sanoa: näytteleminen on mitätöntä. Voitteko luopua siitä koska vain, ilman että se synnyttää teissä tunnetta vajavaisuudesta? Voitteko sanoa: näyttelen, mutta näytteleminen SINÄNSÄ on mitätöntä verrattuna kokonaiseen.

E: Mitä tarkoitamme tässä yhteydessä kokonaisella?

G: Elämää, maailmankaikkeutta. Ymmärrätekö? Mitä tahansa ihminen luokin, se jää aina mitättömäksi suhteessa siihen, mitä ihminen ei ole luonut. Voiko teillä olla totaalisen ei-psykologinen suhde tekemisiinne? Voitteko sanoa: pystyn luopumaan koska tahansa siitä, mitä teen, jos vain saisin rahaa riittävästi jostain muualta? Vai synnyttääkö arvostuksen saaminen teissä nautinnollisen tunteen? ”Olen suuri näyttelijä.” Tässä on järkähtämättömän identiteetin ainekset.

E: Tuossa toimii monta eri samastuselementtiä päällekkäin. Ensin on ”minä”, sitten ”minusta” tulee ”näyttelijä”, lopuksi ”suuri näyttelijä”.

G: Ihminen **TODELLA** haluaa hyödyntää lahjakkuutensa positiivisessa mielessä, eikö niin? Joillekin riittää yksinkertaisemmat samastuselementit, ”minä”, ”isä”, ”äiti”, ”mies”, ”nainen”, toinen haluaa viedä tuon pitemmälle, ”suuri tiedemies”, ”merkittävä urheilija”, ”uraaurtava taiteilija”. Saatatte sanoa, että kaiken tuon saavuttamiseen tarvitaan nöyryyttä ja pitkäjänteisyyttä, mutta eivätkö nöyryys ja pitkäjänteisyys silloinkin palvele tulevaa menes-

tystä?

E: Nöyryyskin toimii osittuman alueella!

G: Ihminen on siis vakava osittumaa kohtaan mutta ei koskaan koko elämää kohtaan.

E: Nöyryyden ja pitkäjänteisyyden avulla lahjakkuus valjastetaan palvelemaan osittumaa. Lopputulos on silloin aina osittunut!

G: Totta kai.

E: Tätä toimintaa yhteiskunta tukee, koska se voi hyötyä siitä. Olemme esittäneet, että rakkaus ja ilo syntyvät kokonaisuudesta, oivalluskyky sellaisenaan on varmasti myös universaali ominaisuus. Mutta voiko oivalluskyky toimia lainkaan osittuman alueella? Onko kyseessä sula mahdottomuus?

G: Tämä on erinomainen kysymys. Voiko oivalluskyky toimia lainkaan kapeutuneella toiminnan sektorilla? Harjaannutettu lahjakkuus voi, tämä on selvää. Minusta tuntuu...

Kyllä, oivalluskyky voi toimia osittuman alueella. Silloin oivalluskyky luo tuolle alalle jotain kokonaan uutta. Se murskaa kokonaan vanhan käytänteen.

E: Normaalisti ihmisen toiminta käsitetään siten, että ihminen oppii jonkin alan vakiintuneet käytänteet ja yrittää muuttaa yhteiskuntaa tuon alan kautta. Esitämme nyt, että kun oivalluskyky toimii, tapahtuu tuossa alassa itsessään muutos.

G: Aivan niin. Joko muutatte yhteiskuntaa jonkin sektorin kautta tai muutatte tuota sektoria itsessään. Hyväksytte tradition tai luotte kokonaan uutta.

E: Hyvä on. Tiedemies voi joskus saada välähdyksen, joka syntyy kokonaisuudesta. Tuo välähdys voi muuttaa jotakin tieteenalaa. Entä tarkoittaako tämä, että hänellä on oivalluskykyä muillakin elämänalueilla?

G: Ei tarkoita. Hänen ihmissuhteensa voivat edelleen olla kaoksessa.

E: Ihmissuhteiden laita kertoo, onko ihminen vakava koko elä-

mää kohtaan.

G: Juuri niin. Mullistatte jonkin tieteenalan mutta laiminlyötte lapsianne. Ette voi olla silloin kokonainen!

E: Puhuimme siitä, että yhteiskunta pyrkii kyllä tukemaan lahjakkuutta, niin kauan kuin tuo lahjakkuus voidaan uomittaa johonkin yhteiskunnan lokeroon. Entä päteekö tämä enää oivalluskykyiseen toimintaan? Kun oivalluskyky toimii osittuman alueella, saattaa syntyä jotakin sellaista uutta, mitä muut tuolla alalla toimivat karsastavat. Tällainen tunne minulla on. Ihmisellä on omituinen tapa karsastaa radikaaleja uusia näkemyksiä. Miten näette tämän?

G: Kyllä. Vanha, traditio on aina sellaisessa liikkeessä, että se haluaa tuhota uuden. Miten kävi Galileille? Kuvittelemme, että elämme jotenkin modernia aikaa, jossa uusi näkemys hyväksytään varauksetta. Näin ei kuitenkaan ole. Todella uusi näkemys on aina vaarallinen traditiolle, ja siksi traditio haluaa tuhota tuon uuden. Tämä koskee myös osittuman alueella toimivaa oivalluskykyä. Ihmisen itsepuolustusreaktio on siis kaksitasoinen. Pinnallisemmalla tasolla yksilö haluaa tuhota osittuman alueella toimivan oivalluskyvyn. Mutta syvemmillä tasolla hän haluaa tuhota oivalluskyvyn sellaisenaan. Oivalluskyky, joka ei suuntaudu osittumaa kohti, on aina laajempaa oivalluskykyä kuin osittuman alueella toimiva oivalluskyky. Siksi se on vielä vaarallisempaa yhteiskunnalle.

E: Oivalluskyky sellaisenaan on hyödytöntä — jopa vaarallista — yhteiskunnalle! Puhuimme ihmisestä, joka esittää väärän kysymyksen. Onko ihminen koskaan ollut todella tietoinen siitä, että on pelkkä osa? Hän esittää tuon kysymyksen jollekulle, ystävälleen, opettajalleen, vanhemmilleen. Kukaan ei ymmärrä häntä. Kenties hänen käsketään olla hiljaa, jos ei suoraan niin epäsuorasti.

G: Ja kuitenkin tuo ihminen saattaa nähdä kaiken sen läpi, mistä olemme jutelleet! Hän ei ehkä osaa pukea tätä kaikkea sanoiksi, mutta hän NÄKEE sen. Näkeminen ei edellytä sanallista esittämistä.

tä. Mitätön ponnistelu joksikin tulemiseksi, sen tien päässä olette kuitenkin pelkkä osa, vaikka kuvittelisitte tuon osan olevan merkittävä. Hän näkee myös epäjärjestyksen, jota tuohon toimintaan väistämättä sisältyy. Minä, minun ryhmäni; tämän pitemmälle ihminen ei koskaan näe.

E: Kukaan ei voi tukea tällaista ihmistä. Kukaan ei näe samaa kuin hän.

G: Hän on siis täysin yksin. Hän jää kaikissa toimissaan ulkopuoliseksi. Hänet hylätään. Hetkinen... Ehkä tässä on kuitenkin kyse enemmänästä. Miksi yhteiskunta ei tue oivalluskykyä — oivalluskykyä sellaisenaan? Osittunut oivalluskyky voi saada vielä tukea, mikäli sen kautta syntyy jokin uusi keksintö tai näkemys, jonka merkityksen yksikin rahoittaja kykenee näkemään. Tämäkin voi olla vaikeaa. Entä oivalluskyky sellaisenaan? Voitte tukea vain jotain sellaista, minkä itse tunnistatte, eikö niin? Jalkapallovalmentaja tunnistaa jalkapallolahjakkuuden, kirjoittajaopettaja kirjallisen lahjakkuuden, tiedemies tieteellisen lahjakkuuden. Jotta voisitte tukea oivalluskykyä, teidän on itse oltava oivalluskykyinen.

E: Jos yhteiskunnassa ei ole oivalluskykyä, se ei voi myöskään tunnistaa sitä eikä siksi tukea sitä.

G: Jos yksilö ei ole oivalluskykyinen, ei yksilö voi ymmärtää, mitä oivalluskykyinen ihminen yrittää sanoa hänelle. Mitä tuo oivalluskyvytön ihminen silloin tekee?

E: Sivuuttaa tuon ihmisen. Vähättelee häntä.

G: Sivuuttaa, vähättelee — tai kenties yrittää tuhota hänet.

E: Nämä ovat perusreaktiot.

G: Kysyn yhä edelleen: miksi? Miksi luoda tyhjä yhteiskunta? Johtuuko tämä siitä, että yhteiskunta voi toimia vain silloin, kun ihmisen toiminta voidaan mitata? Voitte mitata ajan, jonka kuluttatte työpaikalla, ja rahan, jonka saatte palkkana. Voitte mitata oman statuksenne asuntonne, rahanne, omaisuutenne ja ystäväpiirinne kautta. Voitte mitata jonkin osittuneen suorituksen, kuten urheilu-,

taiteellisen tai teknisen suorituksen. Sitten tulee ihminen, joka sanoo: on olemassa jotain, mitä ei voi mitata OLLENKAAN.

E: Valitan, tuo ei kuulu yhteiskunnan toimipiiriin! :-D

G: Tämä hänelle todella sanotaan, suorasti tai epäsuorasti. :-D

E: Vakavasti puhuen: oivalluskykyä ei voi mitata. Oivalluskyky on siten hyödyttömiä yhteiskunnalle.

G: Täysin hyödyttömiä.

E: Ihmisellä on taipumus heittää menemään sellainen, jollainen ei hyödytä.

G: Kippaatte laidan yli sen, mikä ei sovi johonkin lokeroon.

E: Hyvä on, oivalluskyky on ehkä hyödyttömiä, mutta miksi ihminen sitten olisi lainkaan kiinnostunut siitä? Ihminen toimii aina hyötytoiminnon pohjalta. Mitä oivalluskyky voi antaa hänelle? Tätä hän kysyy sisimmissään.

G: Vain oivalluskyvyn kautta ihmisestä voi tulla todella kokonainen.

E: TODELLA kokonainen. Ei osarypäs, joka AJATTELEE olevansa kokonainen. Tämä on heikko lanka, mutta tässä on pitäydyttävä. Totesimme, että vaarallisen kysymyksen esittäminen ei vielä tee ihmisestä kokonaista, se on vain jonkinlainen kokonaisuuden välähdys. Suurin osa ihmisistä ei tietenkään esitä ainuttakaan vaarallista kysymystä koko elämänsä aikana. Siitä seuraisi kaikki tuo, mistä olemme puhuneet, hylätyksi tuleminen, vähättelemine ja kaikki muu. Entäpä jos ihminen kuitenkin esittää vaarallisen kysymyksen? Hän todella näkee selvästi jotakin ensimmäistä kertaa elämässään, ei pelkästään teoreettisesti. Mikä suhde sillä on oivalluskykyyn ja kokonaiseen?

G: Se on oivalluskyvyn alku.

E: Alku? Eikö mitään muuta?

G: Ei, pelkkä alku. Ja mikäli siemen ei saa ravintoa, se tuhouuu.

E: Se saattaakin jäädä pelkäksi aluksi. Tämä kaikki on kovin

vaivalloista; jos ihminen esittää vaarallisen kysymyksen, hän haluaisi sentään saada takeita, että se johtaisi johonkin.

G: Mitään takeita mistään ei ole.

E: Tämä on kylmää. Mieleen tulee oma elämäni, jossa jokainen kokeilu johti vain hedelmättömään lopputulokseen.

G: :-O Aivan, mutta näin todella on. Mitään takeita mistään ei ole. Ja kuitenkin... Voisimmeko tehdä pienen yhteenvedon siitä, mistä olemme puhuneet? Ehkä tämän kautta selviää, miksi ihmisen kuitenkin pitää tehdä se.

E: ”Pitää” on voimakas sana, koska useimmat eivät tosiasiallisesti esitä elämässään yhtä ainuttakaan vaarallista kysymystä. Puhukaamme ennemmin siitä, miksi joku rohkenee esittää vaarallisen kysymyksen.

G: Olemme keskustelleet siitä, mikä on ihmisen keskeinen virhe. Päädyimme siihen, että ihminen TODELLA haluaa tulla osaksi.

E: Tämä on väistämätön tosiasia.

G: Yhden osan päälle rakennetaan toinen, toisen päälle kolmas. Näiden osien avulla ihminen pyrkii saamaan elämäänsä varmuutta, mikä ei kuitenkaan koskaan toteudu, sillä todellista varmuutta ei ole olemassa. Varmuus on pelkkä psykologinen rakenne. Psyhyke on ihmisen negatiivisten ominaisuuksien summa, joka ilmentää itseään vääränlaisena reagoitina elämän haasteeseen. Psyhyken piirissä oleva positiivinen on vain näennäisesti positiivinen; tosiasiallisesti jokaisella positiivisella psyhyken heilahduksella on negatiivinen vastinparinsa. Psyhyke on aina osittunut ja estää siksi oivalluskyvyn liikkeen. Oivalluskyky ei synny osaryypästä vaan on kokonaan irrallaan siitä.

Ihminen luo yhteiskunnan omaksi kuvakseen. Osittunut ihminen luo osittuneen yhteiskunnan. Tällaisessa yhteiskunnassa oivalluskyky halutaan tuhota, sillä oivalluskyky ei hyödytä yhteiskuntaa. Vain jollekin sektorille kapeutunut mieli on hyödyllinen. Lah-

jakkuus hyväksytään, samoin osittunut oivalluskyky, joka operoi osittuman alueella eikä synnytä liian suuria muutoksia tuolle alueelle. Sen sijaan kokonaista oivalluskykyä, joka ei operoi millään yhteiskunnan sektorilla vaan on oivalluskykyä SELLAISENAAN, pidetään vaarallisena. Ihminen haluaa itsepuolustusreaktiona tuhota sekä oivalluskyvyn että myös osittuneen oivalluskyvyn, jos osittunut oivalluskyky synnyttää liian radikaalin muutoksen jollakin erityisellä toiminnan alalla.

Haluaisiin kysyä nyt, mitä ihminen on kaiken tämän jälkeen. On tosiasia, että tällaista on elämämme. Kokonaista ei ole, siitä puhuminen on teoriaa. Mitä ihminen on, kun hän elää näin?

E: En ymmärrä kysymystä.

G: Näin me elämme. Nuorena meissä on kokeilunhalua mutta hyvin pian uraudumme muutamille osittuman alueille. Siinä pitäydymme, kunhan saavutamme riittävän statuksen. Mitä sen jälkeen? Alamme odottaa, että lapsemme tekisivät samoin. Jos joku esittää vaarallisen kysymyksen, hämmennymme, suutumme tai vaikenemme. Kapeutuman alueella tapahtuva menestys sen sijaan saa vilpittömän kiitoksemme, vaikka kapeutuma sinänsä ei koskaan voi olla kokonainen. Tätä emme koskaan tosiasiallisesti näe. Mitä ihminen on kaiken tämän jälkeen?

E: Ihminen toimii yhteiskunnan normien mukaisesti. Hän on täysin sopeutunut yhteiskuntaan ja lakannut kyselemästä.

G: Ihminen on yhteiskunta. Hetkinen... Eikö tämä mene vielä paljon pitemmälle? Onko kaiken tämän jälkeen ihmistä enää lainkaan olemassa? Vai onko olemassa VAIN yhteiskunta?

E: On vain yhteiskunta?

G: On vain yhteiskunta vailla oivalluskykyä. Toisin sanoen: ihmistä ei ole olemassa.

E: Ihmistä ei ole olemassa!

G: Ihmisestä on tullut elämisen kaava, ja ihminen on lakannut olemasta. Oivalluskyvylle ei ole paikkaa yhteiskunnassa.

E: Kaiken tuon takana yksi ihminen kysyy: miksi hyväksymme kaiken tämän? En tiedä, miten elää, mutta näen, ettei näin voi jatkua. Tämän sentään näen.

G: Ole hiljaa, hänelle huudetaan.

E: Vaatii käsittämätöntä energiaa esittää vaarallinen kysymys ja tietää, että melko varmasti kukaan ei kuuntele.

G: Onko tämä energia rakkautta? Ymmärrätekö? Rakkaus on kokonaista, ja vain rakkaudesta voi syntyä vaarallinen kysymys.

E: Ehkä, en tiedä.

G: Nähdäkseni se on. Tässä kaikki. Kun esitätte vaarallisen kysymyksen, luotte yhteiskuntaan järjestystä syvemmällä tasolla. Siksi teidän PITÄÄ tehdä se. Mitään palkkiota ei ole luvassa. Tai sitten tyydytte luomaan järjestystä pintatasolla. Sekin on tietysti parempi kuin ei-mitään.

E: Vaarallinen kysymys syntyy kokonaisen välähdyksestä. Miten tuosta välähdyksestä voisi sitten syntyä stabiili tila?

G: Ei, ei, jääkäämme tähän. Vain rakkaudesta voi syntyä vaarallinen kysymys. Muuten on pelkkää kohinaa.

E: Valo on välähtänyt! Kohina on väistynyt — ainakin hetkeksi. :-D

(Sastamala 13.9.2010)